กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

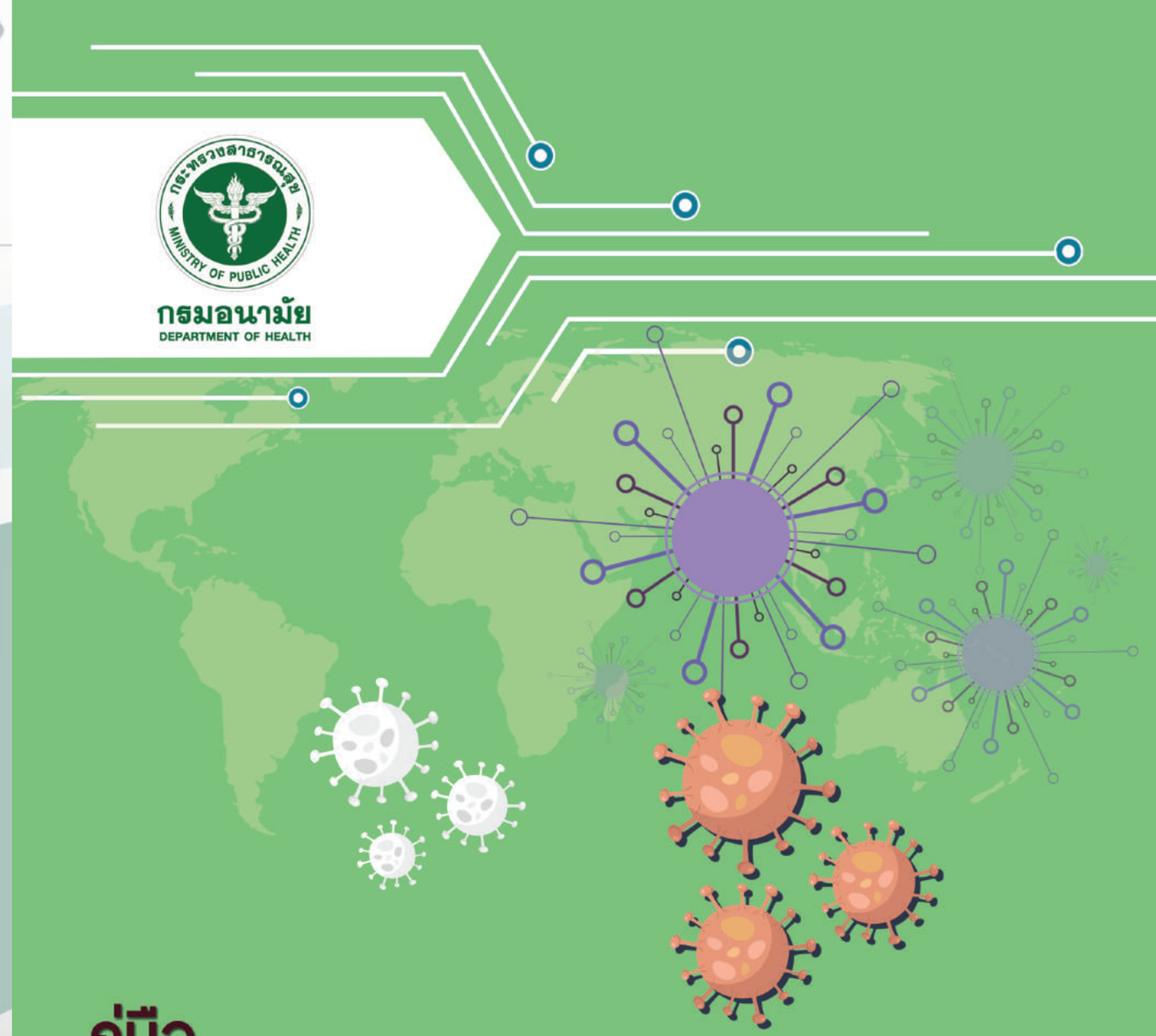

คู่มือ
การดำเนินงานระบบปฏิบัติการอนามัยสิ่งแวดล้อม
สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19

ฉบับที่ 1

คู่มือ
การดำเนินงานระบบปฏิบัติการอนามัยสิ่งแวดล้อม
สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19
ฉบับที่ 1

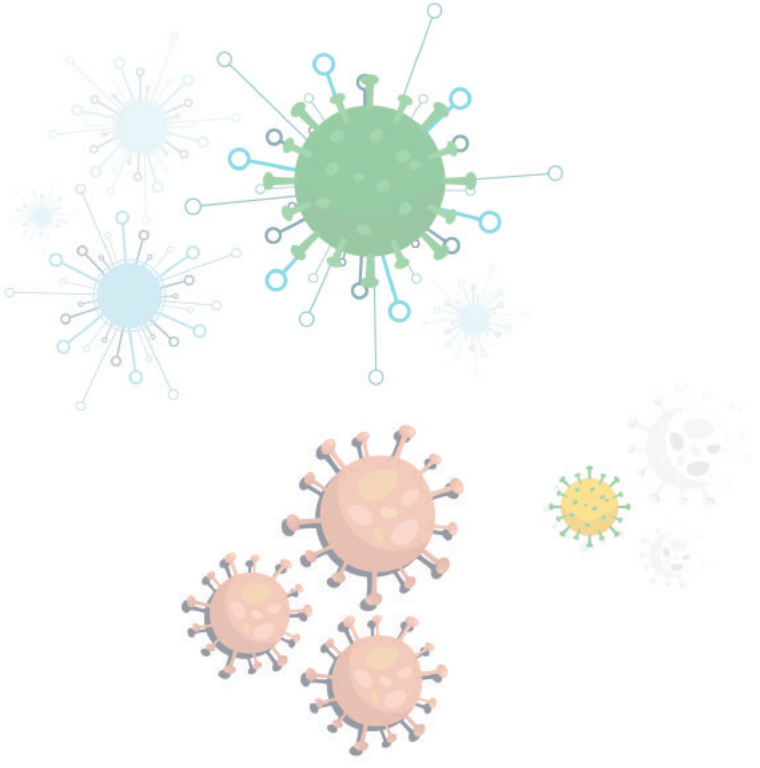

ชื่อหนังสือ : **คู่มือ การดำเนินการระบบปฏิบัติการอนามัยสิ่งแวดล้อม**
สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ฉบับที่ 1

ISBN : 978-616-11-4258-2

จัดทำโดย : สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
โทรศัพท์ 02 590 4253
โทรสาร 02 590 4255

พิมพ์ครั้งที่ 1 : พฤษภาคม 2563

จำนวนพิมพ์ : 4,000 เล่ม

พิมพ์ที่ : บริษัท สามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด

คำนำ

สถานการณ์โรคโควิด-19 ในปัจจุบัน มีการแพร่ระบาดจากคนสู่คน ผ่านฝอยละอองที่ออกมาจากปากและจมูกของผู้ติดเชื้อไปสู่คนใกล้ชิด ส่งผลให้มีผู้ป่วยและผู้เสี่ยงสัมผัสเชื้อโรคจำนวนมาก และโรคนี้จะมีความรุนแรงมากเป็นพิเศษในผู้สูงอายุและผู้มีโรคประจำตัว ดังนั้น การดูแลสุขอนามัยส่วนบุคคลและสุขลักษณะสถานที่ที่อาจเสี่ยงต่อการรับสัมผัสเชื้อโรค ถือว่าเป็นมาตรการที่สำคัญมาก ที่จะช่วยป้องกันการแพร่ระบาดของโรคได้

คู่มือแนวทางฯ นี้ จัดทำขึ้นสำหรับเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคณะผู้จัดทำได้ประมวลความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อม และคำแนะนำด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เพื่อให้ใช้ประโยชน์ได้สะดวก แบ่งเนื้อหาเป็น 3 ส่วน โดยส่วนที่ 1 กล่าวถึงความสำคัญและเนื้อหาเกี่ยวกับระบบปฏิบัติการอนามัยสิ่งแวดล้อม ส่วนที่ 2 เป็นเนื้อหาตามคำแนะนำและแนวทางปฏิบัติด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติควบคุมโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 และส่วนที่ 3 เป็นการรวบรวมคำแนะนำสำหรับประชาชนในรูปของอินโฟกราฟิกที่เข้าใจง่าย

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับท้องถิ่นและชุมชนในการป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค และการดำเนินงานในระยะฟื้นฟู ภายหลังสถานการณ์โรคคลี่คลายลง เพื่อให้ประชาชนสามารถกลับมาใช้ชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างมั่นใจ กลับเข้าสู่สุขภาวะและอนามัยสิ่งแวดล้อมชุมชนที่ดี และเกิดภูมิคุ้มกันต่อการระบาดซ้ำ คณะผู้จัดทำขอขอบพระคุณผู้บริหาร นักวิชาการและทีมงานทุกท่านที่ได้สนับสนุนแนวทางการดำเนินงาน คำแนะนำทางวิชาการ และสื่อความรู้ ที่เป็นส่วนหนึ่งส่วนใดในเอกสารฉบับนี้ไว้ ณ โอกาสนี้

กรมอนามัย

กระทรวงสาธารณสุข

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ 1 ความสำคัญและระบบปฏิบัติการอนามัยสิ่งแวดล้อม

1. สถานการณ์เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) 3
2. บทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานเกี่ยวกับโรค COVID-19 4
3. ระบบปฏิบัติการอนามัยสิ่งแวดล้อม (Environmental Health Operation System) 5

ส่วนที่ 2 คำแนะนำและแนวทางปฏิบัติด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

1. การควบคุม กำกับ ดูแลสุขลักษณะสถานที่ต่าง ๆ ในพื้นที่ 15
2. การจัดการมูลฝอยในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ COVID-19 17
3. การสื่อสารให้ความรู้คำแนะนำกับประชาชน 19

ส่วนที่ 3 รูปแบบ Info-graphic เพื่อการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม และให้ความรู้สำหรับประชาชน

1. **การจัดบริการสาธารณะและสาธารณูปโภคสำหรับท้องถิ่น** 25
   - การจัดการมูลฝอยสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 25
   - การจัดบริการระบบผลิตน้ำประปาสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 27
   - การดูแล บำรุงรักษา ตู้น้ำหยอดเหรียญ 29
2. **การจัดการสุขลักษณะในสถานที่ต่าง ๆ** 30
   - ร้านอาหาร 30
   - ตลาดสด 31
   - ร้านสะดวกซื้อ (ซุปเปอร์มาร์เก็ต/มินิมาร์ท/ร้านขายของชำ) 32
   - รถเร่จำหน่ายอาหาร 33
   - การจัดบริการอาหารในรูปแบบเดลิเวอรี่ (Delivery) 35
   - ร้านขายยา 36

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

- การให้บริการขนส่งผู้โดยสารสาธารณะ 37
- สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 38
- ศาสนสถาน 39
- ร้านขายยา 40
- โรงทาน 41

3. การดูแลและให้ความรู้ประชาชน 42

- 3 ล. ลด เลี่ยง ดูแล ป้องกันโควิด-19 42
- การเตรียมความพร้อมเมื่อออกจากบ้าน และกลับมาถึงบ้าน และทำความสะอาดบ้าน 43
- วิธีปฏิบัติสำหรับประชาชนกลุ่มเสี่ยง 46
- การแยกสังเกตอาการที่บ้าน (Home Quarantine) 48
- ผู้ที่อาศัยในอาคารชุด (หอพัก คอนโดมิเนียม อะพาร์ตเมนต์) 49
- การใช้หน้ากากป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) 50

ข้อมูล COVID-19 จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 50

คณะผู้จัดทำ 51

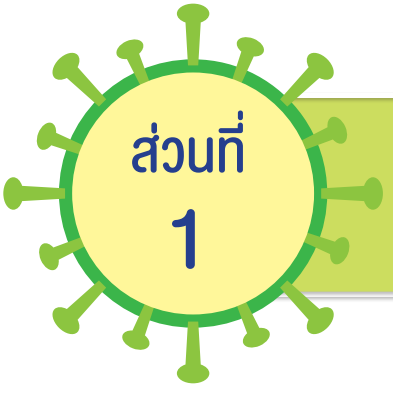

ความสำคัญ
และระบบปฏิบัติการอนามัยสิ่งแวดล้อม

1. สถานการณ์เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) หรือโรคโควิด-19 ทั้งในประเทศไทยและทั่วโลกทำให้จำนวนผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากโรคดังกล่าวสามารถติดต่อได้ง่าย ผ่านทางการไอ จาม การสัมผัสโดยตรงกับสารคัดหลั่งของผู้ติดเชื้อ โดยองค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern) และแนะนำทุกประเทศให้เร่งรัดการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรค อย่างเข้มข้น

อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การระบาดของโรคในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย มีแนวโน้มจำนวนผู้ป่วยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การแก้ไขปัญหาต้องเกิดจากความร่วมมือของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งความร่วมมือจากประชาชน ชุมชน และท้องถิ่น ทั้งเพื่อลดความเสี่ยงต่อสุขภาพประชาชน ผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ และช่วยให้ประชาชนสามารถประกอบอาชีพที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันได้ ในสถานการณ์ดังกล่าว การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) นับเป็นสถานการณ์ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นประสบการณ์ใหม่ของประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ที่ต้องประยุกต์ความรู้ที่ผ่านมาและเร่งพัฒนามาตรการ เพื่อแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง ทั้งมาตรการทางกฎหมายและมาตรการทางสังคม และมาตรการด้านสาธารณสุขจำเป็นต้องขยายเชื่อมไปถึงมาตรการทางสังคมและการสร้างความร่วมมือของทุกองคาพยพในสังคม จึงจะมีโอกาสลดผลกระทบต่าง ๆ ได้

หลักการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม ต้องมีการดำเนินงานอย่างครอบคลุม เพื่อตัดวงจรการเกิดโรค ตั้งแต่ แหล่งกำเนิด ช่องทางการรับสัมผัส และการดูแลผู้รับสัมผัส โดยยึดหลักการป้องกันไว้ก่อน ภายใต้การเสริมสร้างสุขอนามัยส่วนบุคคล และการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานที่ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ครอบคลุมทุกลักษณะความเสี่ยงของสิ่งแวดล้อม เพื่อลดและหลีกเลี่ยงการรับสัมผัสและปนเปื้อนเชื้อโรค โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อประมวลข้อมูลแนวทางคำแนะนำการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม เพื่อสนับสนุนการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน ที่สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ มีขอบเขต ครอบคลุมทั้งการดำเนินงานระยะเกิดการระบาดของโรคติดเชื้อสู่ชุมชน และการจัดการเพื่อลดผลกระทบและการฟื้นฟูด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมชุมชน ท้องถิ่น เพื่อคืนสู่สภาพปกติ เมื่อสถานการณ์การระบาดของโรคคลี่คลายลง

2. บทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานเกี่ยวกับโรค COVID-19

ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ 2558 กำหนดให้มีคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด หรือคณะกรรมการโรคติดต่อกรุงเทพมหานคร ที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นประธานกรรมการและมีนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด หรือผู้อำนวยการสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร เป็นกรรมการและเลขานุการ และมีประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ 2558 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2563 โดยที่กำหนดให้ข้าราชการสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้

(1) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(2) นายกเทศมนตรี

(3) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

(4) ผู้อำนวยการสำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาล

(5) ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาล

(6) หัวหน้ากองหรือหัวหน้าฝ่ายสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาล

(7) ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบล

(8) หัวหน้ากองหรือหัวหน้าฝ่ายสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบล หรือตำแหน่งที่คล้ายคลึงกัน เป็นเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ และมีอำนาจหน้าที่ในการเฝ้าระวัง ควบคุมป้องกันโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ 2558 โดยให้อำนาจเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อในการดำเนินการเองหรือออกเป็นคำสั่ง ให้เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้พักอาศัยในบ้าน โรงเรือน สถานที่ หรือพาหนะที่มีโรคติดต่ออันตราย หรือโรคระบาดเกิดขึ้น กำจัดความติดโรคหรือทำลายสิ่งใด ๆ ที่มีเชื้อโรคติดต่อ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีเชื้อโรคติดต่อ หรือแก้ไขปรับปรุงการสุขาภิบาลให้ถูกสุขลักษณะ เพื่อการควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ทั้งนี้ผู้ที่ได้รับคำสั่งต้องดำเนินการตามคำสั่งดังกล่าว จนกว่าเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อจะมีคำสั่งยกเลิก (ตามมาตรา 34 (4))

ซึ่งแนวทางดังกล่าวมีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ที่ให้อำนาจแก่ราชการท้องถิ่นในการดำเนินการ อันได้แก่

1. เรื่องการจัดการมูลฝอย (ตามมาตรา 20)
2. เรื่องการกำหนดกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่ต้องควบคุมในท้องถิ่นและหลักเกณฑ์ทั่วไปตาม (มาตรา 32)
3. เรื่องสุขลักษณะของตลาด (ตามมาตรา 35)
4. เรื่องสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหาร (ตามมาตรา 40)
5. เรื่องสุขลักษณะของการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ (ตามมาตรา 43)

ดังนั้น เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม และการควบคุมป้องกันโรคในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการควบคุมกำกับการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 กรมอนามัยจึงได้ออกแบบระบบปฏิบัติการอนามัยสิ่งแวดล้อม (Environmental Health Operation System) สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นกรอบกระบวนการและขั้นตอนการทำงานที่ครอบคลุมทุกขั้นตอน เพื่อให้เกิดระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพและสามารถประยุกต์ใช้ได้ทั้งการดำเนินงานในระยะการระบาดของโรค และเมื่อสถานการณ์การระบาดของโรคคลี่คลาย แต่ยังต้องมีการเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง ดังจะกล่าวถึงในหัวข้อถัดไป

3. ระบบปฏิบัติการอนามัยสิ่งแวดล้อม (Environmental Health Operation System)

การบัญชาการเหตุการณ์และมาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Standard Operation Procedure) เป็นกลไกและเครื่องมือสำคัญสำหรับการเตรียมความพร้อมและรับมือสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อช่วยเป็นแนวทางในการบริหารจัดการ สั่งการ ควบคุม ประสานและการปฏิบัติงาน เพื่อรองรับภาวะฉุกเฉินในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติงาน ดังนี้

ระบบปฏิบัติการอนามัยสิ่งแวดล้อม
(Environmental Health Operation System)

ขั้นตอนที่	ข้อปฏิบัติ	รายละเอียด	มีการดำเนินการ	
			ใช่	ไม่ใช่
1	กำหนดผู้รับผิดชอบ	มีทีมหรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานกรณีโควิด-19		
2	วิเคราะห์ข้อมูล และประเมินความเสี่ยง	วิเคราะห์ข้อมูลและประเมินความเสี่ยงเตรียมการรับมือ เช่น ข้อมูลผู้ป่วย ข้อมูลกลุ่มเสี่ยง ข้อมูลพื้นที่เสี่ยง สถานที่เสี่ยง จุดเสี่ยง ฯลฯ		
3	วางแผนและกำหนดมาตรการป้องกัน	กำหนดแผนและมาตรการป้องกันและลดความเสี่ยงโควิด-19 ในหมู่บ้านและชุมชน		
4	ประสานความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามมาตรการ	ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามมาตรการป้องกัน เช่น คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด สถานประกอบการ สถานบริการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อสม. เป็นต้น		
5	ดำเนินการตามมาตรการป้องกัน	▪ ควบคุม กำกับ ดูแลตามมาตรการอย่างเคร่งครัด ▪ สื่อสารให้ความรู้ สร้างความเข้าใจให้กับผู้ประกอบการ ประชาชน ฯลฯ ▪ ติดตามผลการดำเนินงานและปรับมาตรการตามสถานการณ์ในพื้นที่หรือเมื่อสถานการณ์คลี่คลายลง		
6	ติดตามประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงานตามระยะการระบาดของโรคหรือเมื่อสถานการณ์คลี่คลายลง	ติดตามประเมินผลและสรุปการดำเนินงานเสนอต่อผู้บริการ เพื่อ พิจารณา ทบทวน หรือปรับมาตรการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันควบคุมโรคโควิด-19		

รายละเอียดของขั้นตอนการปฏิบัติงาน

1. กำหนดผู้รับผิดชอบ

มีคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบหรือหนังสือมอบหมายผู้รับผิดชอบเป็นรายบุคคล หรือคณะทำงาน มีการกำหนดทีมในการดำเนินงาน โดยพิจารณาให้มีทีมดังต่อไปนี้

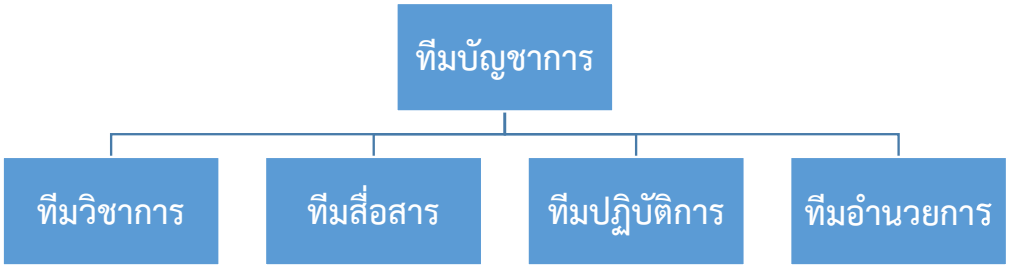

ทีม	บทบาทหน้าที่
1. ทีมบัญชาการ	ผู้บริหารที่มีอำนาจในการตัดสินใจ
2. ทีมวิชาการ	รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ภายในพื้นที่ และข้อมูลวิชาการที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การกำหนดมาตรการและแผนการดำเนินงาน
3. ทีมสื่อสาร	สร้างความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่ และเป็นหน่วยในการประสานข้อมูลและสื่อสารการดำเนินงานระดับพื้นที่
4. ทีมปฏิบัติการ	ดำเนินการตามมาตรการในพื้นที่ ประสานหน่วยงานและภาคีเครือข่ายในการป้องกันควบคุมโรค เช่น ตรวจให้คำแนะนำสถานประกอบการ/สถานบริการ การดูแลประชาชน การจัดการมูลฝอย และการทำความสะอาด เป็นต้น
5. ทีมอำนวยการหรือทีมสนับสนุน	บริหารจัดการและสนับสนุนทรัพยากร เช่น วัสดุ อุปกรณ์ในการดำเนินงาน และงบประมาณ เป็นต้น

2. วิเคราะห์ข้อมูล และประเมินความเสี่ยง

ทีมวิชาการ เป็นหัวหน้าทีมผู้รับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลในพื้นที่รับผิดชอบเพื่อประเมินความเสี่ยงและเตรียมการรับมือ เช่น ข้อมูลประชากร ข้อมูลความเสี่ยงต่อการรับสัมผัสโรค ข้อมูลกลุ่มเสี่ยง ข้อมูลพื้นที่เสี่ยง สถานที่เสี่ยง จุดเสี่ยง ฯลฯ ควรพิจารณาครอบคลุม แหล่งที่อาจก่อให้เกิดการแพร่กระจายโรค การติดต่อและเส้นทางการรับสัมผัสโรค และกลุ่มผู้ที่มีความเสี่ยงได้รับผลกระทบจากโรค (Source-Pathway-Receptor) เพื่อนำไปกำหนดแนวทางในการปฏิบัติหรือมาตรการในการจัดการ

แนวทางการประเมินความเสี่ยงพิจารณา ดังนี้

แนวทางการประเมินความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง		
	เสี่ยงสูง	เสี่ยงปานกลาง	เสี่ยงต่ำ
1. การประเมินสถานที่/พื้นที่เสี่ยง	มีการเปิดให้บริการสถานประกอบการ สถานที่ราชการ สถานบริการที่มีคนแออัดเบียดเสียด มีการรวมตัวหรือชุมนุมกัน	มีการเปิดให้บริการสถานประกอบการ สถานบริการบางส่วน เช่น ตลาดนัด ห้างสรรพสินค้า ที่เปิดให้บริการเฉพาะโซนจำหน่ายอาหาร	มีการปิดให้บริการสถานประกอบการ สถานบริการ สถาบันการศึกษา เป็นต้น
2. ประชาชน/กลุ่มเสี่ยง	มีบุคคลที่ป่วยหรือสงสัยว่าป่วย หรือบุคคลที่สัมผัสใกล้ชิดผู้ป่วย	มีบุคคลที่เดินทางมาจากต่างประเทศและพื้นที่เสี่ยง ประชาชนกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้สูงอายุ เด็กเล็ก ผู้ที่มีโรคประจำตัว เช่น ความดัน เบาหวาน ระบบทางเดินหายใจ เป็นต้น	ประชาชนทั่วไปที่พักอาศัยอยู่ที่บ้านไม่ได้ออกไปในที่ชุมชน หรือกลุ่มที่ทำงานที่บ้าน (Work Form Home) เป็นต้น

3. วางแผนและกำหนดมาตรการป้องกัน

ทีมอำนวยการทำหน้าที่ในการบริหารจัดการและสนับสนุนทรัพยากร วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ และร่วมกับทีมบัญชาการวางแผนการดำเนินงานโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากทีมวิชาการประเมินความเสี่ยงภายในพื้นที่ รวมทั้ง คำสั่งจังหวัด คำแนะนำจากหน่วยงานต่าง ๆ กำหนดเป็นมาตรการป้องกันและแนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยอาจพิจารณากำหนดมาตรการหลัก ๆ ดังนี้

1. มาตรการควบคุม กำกับ การจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การจัดการระบบประปา การจัดการมูลฝอย เป็นต้น

2. มาตรการควบคุม กำกับดูแลสถานประกอบการ กิจการ สถานบริการ สถานที่สาธารณะ (สามารถพิจารณาจากคำสั่งคณะกรรมการควบคุมโรคจังหวัดกรณีที่มีคำสั่งปิด)

3. มาตรการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจให้ประชาชนและภาคีเครือข่ายมีศักยภาพในการดูแลและป้องกันตนเองได้ และการสร้างการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและติดตามผู้สงสัยหรือมีความเสี่ยงสัมผัสเชื้อโรคในชุมชน

4. ประสานความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานกับหน่วยงานและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

ทีมสื่อสารประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เพื่อดำเนินการตามมาตรการป้องกัน เช่น คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ผู้ประกอบการ ส่วนราชการอื่น ๆ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แกนนำหมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ชมรม อาสาสมัครอื่น ๆ ในพื้นที่ ร่วมดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีการสร้างช่องทางในการสื่อสารให้ข้อมูลระหว่างกันเพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน เช่น กลุ่มไลน์ เสียงตามสาย ป้ายประชาสัมพันธ์ เบอร์โทรศัพท์ฉุกเฉิน เป็นต้น

5. ดำเนินการตามมาตรการป้องกัน

ดำเนินการตามแผนหรือมาตรการการป้องกันที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. ทีมสื่อสารให้ความรู้ สร้างความเข้าใจให้กับทีมผู้รับผิดชอบ เครือข่ายในพื้นที่ในการปฏิบัติงาน รวมถึงสื่อสารความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชน ผู้ประกอบการในพื้นที่ในการให้ความร่วมมือและสนับสนุน มีช่องทางการสื่อสารเพื่อใช้ในการติดต่อประสานงาน แจ้งข้อมูลรายงานผลการดำเนินงาน หรือสอบถามข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

2. ทีมปฏิบัติการ ควบคุม กำกับ ดำเนินการตามมาตรการที่กำหนด คำสั่งคณะกรรมการควบคุมโรคติดต่อจังหวัด คำสั่งกระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างเคร่งครัด

3. ทีมปฏิบัติการติดตามผลการดำเนินงาน รายงานผลการดำเนินงาน และข้อเสนอต่อการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกการดำเนินการ

6. สรุปผลการดำเนินงานตามระยะการระบาดของโรค หรือเมื่อสถานการณ์คลี่คลายลง

สรุปผลการดำเนินงานและประเมินผลการดำเนินงาน เสนอต่อผู้บริหาร เพื่อพิจารณาทบทวน หรือปรับปรุงมาตรการในการควบคุมป้องกันการแพร่ระบาดโรคโควิด-19 โดยกำหนดความถี่ในการรายงานตามความเหมาะสม และสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคในแต่ละพื้นที่

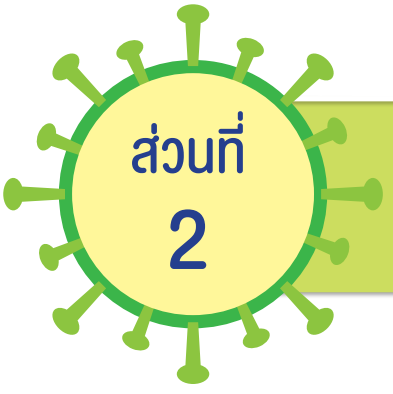

คำแนะนำ
และแนวทางปฏิบัติด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

คำแนะนำการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานระดับพื้นที่ ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายทั้งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ถือเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญมากในสถานการณ์เช่นนี้ ที่จะช่วยดูแลสุขภาพประชาชนและป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค ทั้งในระยะการระบาดของโรคฯ และในอนาคตเมื่อสถานการณ์คลี่คลายลง ท้องถิ่นก็จะยิ่งมีบทบาทในการฟื้นฟู ดูแล การเปิดพื้นที่เมืองและชุมชน เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้ชีวิตและประกอบอาชีพตามเดิม ได้อย่างมั่นใจ

โดยเฉพาะการควบคุมกำกับดูแลสถานประกอบการและกิจการ สถานที่สาธารณะในชุมชน การจัดการมูลฝอยที่จะมีมากขึ้น รวมถึงการให้ความรู้และการดูแลประชาชนในพื้นที่เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโควิด-19 และสร้างความมั่นใจให้กับชุมชน ดังนี้

- การควบคุม กำกับ ดูแลสุขลักษณะ สถานประกอบการและกิจการ สถานที่สาธารณะในพื้นที่รับผิดชอบ ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และตามประกาศคำสั่งจังหวัด โดยดำเนินการควบคุม กำกับ การดูแลรักษาความสะอาดป้องกันการแพร่ระบาดเชื้อโรคอย่างเคร่งครัด ภายในสถานประกอบการและกิจการ โดยจัดเตรียมอุปกรณ์ในการดูแลสุขอนามัยส่วนบุคคล และการป้องกันตนเองสำหรับผู้ประกอบการ และผู้มารับบริการตามมาตรการป้องกันความเสี่ยงจากโรคติดเชื้อโควิด-19 รวมถึง การดูแลสถานที่สาธารณะในชุมชน อาทิ ศาสนสถาน สถานีขนส่ง โดยสาร ตลาดนัด เป็นต้น โดยควบคุมกำกับผู้ประกอบการให้จัดจุดล้างมือด้วยน้ำและสบู่ หรือเจลแอลกอฮอล์ และทำความสะอาดพื้นที่อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะบริเวณที่เป็นจุดเสี่ยง เช่น จุดให้บริการน้ำดื่มในสถานที่สาธารณะ และห้องน้ำสาธารณะ เป็นต้น
- การจัดการมูลฝอยเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโควิด-19 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดให้มีการคัดแยกมูลฝอย และจัดจุดรวบรวมมูลฝอย พร้อมภาชนะรองรับที่มีฝาปิดอย่างเพียงพอและทั่วถึง กรณี มูลฝอยที่ปนเปื้อนน้ำมูก น้ำลาย สารคัดหลั่ง เช่น หน้ากากอนามัย กระดาษทิชชู ต้องใส่ถุงขยะ 2 ชั้น โดยถุงขยะใบแรกที่บรรจุมูลฝอยแล้วให้ราดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อหรือน้ำยาฟอกขาว มัดปากถุงให้แน่นและซ้อนด้วยถุงขยะอีก 1 ชั้น มัดปากถุงให้แน่น นำไปทิ้งรวมกับขยะทั่วไป หรือจัดเก็บรวบรวมแยกไว้เฉพาะตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด
- การสื่อสารให้ความรู้คำแนะนำกับประชาชน ในการดูแลรักษาความสะอาดบ้านเรือน รวมถึง ขอความร่วมมือให้ประชาชนและชุมชนมีการเฝ้าระวังสุขภาพของตนเอง สมาชิกในครอบครัว และเพื่อนบ้านในชุมชน หากพบคนในชุมชนที่มีอาการไข้ ไอ หรือเหนื่อยหอบ หรือมีประวัติเดินทางมาจากพื้นที่เสี่ยง ให้ติดต่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรืออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พร้อมแจ้งประวัติการเดินทางทันที เพื่อรับการตรวจวินิจฉัยตามขั้นตอนต่อไป

แผนภาพแสดงการควบคุม กำกับ ดูแล สถานประกอบการและกิจการ สถานที่สาธารณะ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการให้ความรู้กับประชาชน

การควบคุมกำกับดูแลสุขลักษณะสถานประกอบการและกิจการสถานที่สาธารณะในพื้นที่	การจัดการมูลฝอยกรณีที่มีความเสี่ยงจากการปนเปื้อนเชื้อโรค	การสื่อสารให้ความรู้ประชาชน
กำหนดแนวทางการดำเนินงานโดยครอบคลุมสถานที่ดังต่อไปนี้ ➢ สถานประกอบการ/สถานบริการ (ทั้งกรณีที่ปิดและเปิดให้บริการ รวมถึงการกลับมาเปิดให้บริการ) ➢ สถานที่สาธารณะ สถานที่มีการชุมนุมของประชาชน ➢ สถานประกอบการ/สถานบริการที่เปิดให้บริการสำหรับประชาชน ได้แก่ ตลาด สถานที่จำหน่ายอาหาร สถานที่สะสมอาหาร	**กำหนดมาตรการและแนวทางในการจัดการมูลฝอยตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535** ที่เกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบ ตามคำแนะนำการจัดการมูลฝอยสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)	**กำหนดมาตรการเพื่อป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำหรับประชาชน**
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการดังนี้ ● กำกับดูแลการดำเนินการตามคำสั่งของจังหวัดอย่างเคร่งครัด ● กำหนดมาตรการจัดการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการป้องกันความเสี่ยงจากโรคติดเชื้อ COVID-19 ● เพิ่มมาตรการดูแลรักษาความสะอาดในพื้นที่สาธารณะและสถานที่มีความเสี่ยง ● จัดเตรียมความพร้อมสำหรับการป้องกันเชื้อโรคในสถานการณ์ระบาดและเมื่อสถานการณ์คลี่คลายลง	**องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการดังนี้** ● กำหนดให้มีการคัดแยก และรวบรวมมูลฝอยที่มีการปนเปื้อนน้ำมูก น้ำลาย สารคัดหลั่ง เป็นต้น ● จัดให้มีจุดรวบรวมมูลฝอย พร้อมภาชนะรองรับที่มีฝาปิดอย่างเพียงพอและทั่วถึง ● ควบคุมกำกับให้ผู้ปฏิบัติงานเก็บขนหรือกำจัดมูลฝอยปฏิบัติงานด้วยความปลอดภัย และจัดเตรียมอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลสำหรับผู้ปฏิบัติงานเก็บขนมูลฝอย ● ควบคุมกำกับหรือดำเนินการนำมูลฝอยไปกำจัดให้ถูกต้องตามประเภทของมูลฝอย	**องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการดังนี้** จัดให้มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจให้ประชาชนในพื้นที่ ● การป้องกันตนเอง การดูแลสุขอนามัยของตนเองและบุคคลในครอบครัว ● การแจ้งข้อมูลเจ้าหน้าที่ทางราชการ กรณี พบผู้ที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่เชื้อ ● แจ้งมาตรการกำหนดในพื้นที่ เช่น การปิดสถานประกอบการ/สถานที่มีความเสี่ยง การงดหรือหลีกเลี่ยงกิจกรรมชุมนุม เป็นต้น

1. การควบคุม กำกับ ดูแลสุขลักษณะสถานที่หน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่

สำหรับคำแนะนำในการป้องกันโรคในสถานที่ต่าง ๆ ที่ยังเปิดให้บริการนี้ ให้ความสำคัญกับการจัดการเพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อโรคเข้าสู่ร่างกาย ซึ่งในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการจัดการดูแลสถานที่เหล่านั้น ได้แก่ ร้านจำหน่ายอาหาร ตลาดสด ร้านสะดวกซื้อ รถเร่จำหน่ายอาหาร บริการส่งสินค้าและอาหารตามสั่ง (Delivery Online) การให้บริการขนส่งผู้โดยสาร ศาสนสถาน สถานที่ราชการ ธนาคาร ร้านขายยา โดยมีคำแนะนำดังนี้

สถานที่เปิดให้บริการ	คำแนะนำ
ร้านจำหน่ายอาหาร	• ดูแลสถานที่ปรุงประกอบอาหารให้สะอาด อย่างสม่ำเสมอและบ่อยครั้ง • ผู้ปรุงประกอบอาหารสวมผ้ากันเปื้อน ถุงมือ และสวมใส่หน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าระหว่างปฏิบัติงานตลอดเวลา เพื่อป้องกันตนเองและไอ จามปนเปื้อนอาหาร • อาหารปรุงสำเร็จ ให้มีการปกปิดอาหาร ใช้อุปกรณ์สำหรับหยิบจับหรือตักอาหาร เช่น ช้อน ที่คีบ ฯลฯ ระมัดระวังไม่ให้ส่วนของด้ามจับ ตก หล่น หรือสัมผัสกับอาหาร เพราะอาจเกิดการปนเปื้อนของเชื้อโรคได้
ตลาดสด	• ทำความสะอาดบริเวณพื้น ทางเดิน แผงจำหน่ายสินค้า อย่างน้อยวันละ 1 ครั้ง • ทำความสะอาดห้องน้ำ ห้องส้วมที่ใช้ในตลาด โดยเน้นบริเวณจุดเสี่ยง เช่น ที่จับสายฉีดชำระ ที่รองนั่งโถส้วม ที่กดโถส้วม โถปัสสาวะ ที่เปิดก๊อก อ่างล้างมือ เป็นต้น รวมทั้ง ทำความสะอาดก๊อกน้ำที่ใช้ภายในตลาด โดยใช้น้ำยาทำความสะอาดและล้างด้วยน้ำให้สะอาด • ผู้ปฏิบัติงานที่ดูแลความสะอาดและเก็บขนขยะ ให้ใช้หน้ากากผ้า สวมถุงมือยางผ้ายางกันเปื้อน รองเท้าพื้นยางหุ้มแข้ง และใส่ถุงขยะปิดปากถุงให้มิดชิด นำไปรวบรวมไว้ที่พักขยะ แล้วล้างมือให้สะอาดทุกครั้งภายหลังปฏิบัติงาน
ร้านสะดวกซื้อ (ซูเปอร์มาร์เก็ต มินิมาร์ท/ร้านขายของชำ)	• พนักงานดูแลรักษาความสะอาดของร่างกาย สวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยป้องกันตนเอง ลดความเสี่ยงจากการได้รับเชื้อโรคระหว่างปฏิบัติงาน • ควรทำความสะอาดร้านเป็นประจำทุกวัน อย่างน้อยวันละ 2 ครั้งหรือทุกรอบที่เปลี่ยนพนักงาน โดยเฉพาะบริเวณที่จับตะกร้า/รถเข็นใส่สินค้า • กรณีมีบริเวณที่มีการปรุงประกอบอาหาร/เครื่องดื่ม ต้องสะอาด และทำความสะอาด ด้วยน้ำและน้ำยาทำความสะอาดเป็นประจำทุกวัน

	• ทำความสะอาดจุดเสี่ยง เช่น ห้องครัว อุปกรณ์ปรุง/ประกอบอาหาร โต๊ะอาหาร เก้าอี้ ด้วยน้ำยาทำความสะอาดทั่วไป รวมถึง ล้างภาชนะอุปกรณ์หรือสิ่งของเครื่องใช้ให้สะอาดเป็นประจำทุกวัน • หากมีพระภิกษุสงฆ์ สามเณร แม่ชี บาทหลวง อิหม่าม หรือผู้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา รวมทั้ง ผู้ที่อาศัยอยู่ในศาสนสถาน มีอาการเจ็บป่วย เช่น มีไข้ ไอ จาม มีน้ำมูก หรือเหนื่อยหอบ หรือกลับจากพื้นที่เสี่ยงและอยู่ในช่วงกักกันให้งดร่วมประกอบพิธีกรรมทางศาสนาในศาสนสถานและไปพบแพทย์
สถานที่ราชการ	• จัดให้มีจุดคัดกรองผู้รับบริการ ผู้ปฏิบัติงาน ผู้อยู่อาศัยในอาคาร อาจพิจารณาให้มีเครื่องตรวจวัดอุณหภูมิกาย จัดไว้ที่เคาน์เตอร์เจ้าหน้าที่ด้านล่างเพื่อตรวจวัดอุณหภูมิผู้ที่เข้ามาในอาคาร • ดูแลสุขลักษณะอาคาร อุปกรณ์สิ่งของเครื่องใช้ให้สะอาด ไม่เป็นแหล่งแพร่กระจายเชื้อโรคด้วยการทำความสะอาดพื้นที่โดยรอบ อุปกรณ์ เครื่องใช้ และจุดที่มีการใช้ร่วมกัน โดยเฉพาะบริเวณกลอนหรือลูกบิดประตู ราวจับหรือราวบันได จุดประชาสัมพันธ์ สวิตช์ไฟ ปุ่มกดลิฟต์ เป็นต้น • กรณีที่เป็นร้านอาหารหรือมีการจำหน่ายอาหารหรือโรงอาหาร ต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล โดยเฉพาะจุดเสี่ยงหลัก ได้แก่ จุดปรุงประกอบอาหาร โต๊ะ เก้าอี้ พื้น สุขอนามัยของผู้สัมผัสอาหารและผู้ใช้บริการ และจัดให้มีระยะห่างระหว่างที่รอซื้ออาหาร อย่างน้อย 1 - 2 เมตร
ธนาคาร	• จัดให้มีการคัดกรองเบื้องต้น โดยสังเกตผู้ที่มีอาการเจ็บป่วย เช่น มีไข้ ไอ จาม มีน้ำมูก หรือหายใจเหนื่อยหอบ ให้งดใช้บริการ แนะนำให้ลูกค้าสวมหน้ากากและรีบไปพบแพทย์ หากเป็นไปได้ควรจัดบริการให้ผู้สูงอายุก่อน • ทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ ที่มีการสัมผัสของลูกค้าร่วมกันภายในสำนักงาน อาจเป็นจุดเสี่ยงต่อการแพร่กระจายเชื้อโรค เช่น ที่จับประตู เก้าอี้ เคาน์เตอร์ โต๊ะให้บริการ ปุ่มเครื่องกดบัตรคิว ตู้เอทีเอ็ม เป็นต้น • กำหนดบริเวณสำหรับให้ลูกค้ากดบัตรคิวและรอคิว โดยจำกัดจำนวนลูกค้าที่มาใช้บริการในสำนักงานแต่ละครั้ง เพื่อไม่แออัดจนเกินไป และจัดแถวที่รอคอยไม่ให้ลูกค้ายืนหรือ นั่ง ชิดกันเกินไป โดยคำนึงถึงพื้นที่ในธนาคาร ที่สามารถจัดระยะห่างระหว่างพนักงานธนาคาร ผู้ที่มาใช้บริการ และผู้รอใช้บริการคนถัดไป เว้นระยะห่างอย่างน้อย 1 - 2 เมตร

ร้านขายยา	• เภสัชกรและเจ้าหน้าที่ผู้ขายในร้าน และจุดชำระเงิน ต้องสวมหน้ากาก ขณะขายสินค้า หรือให้คำปรึกษาแก่ลูกค้าทุกครั้ง และทำความสะอาดมือด้วยเจลแอลกอฮอล์ ก่อน-หลังให้บริการลูกค้าแต่ละราย • จำกัดจำนวนลูกค้าที่เข้าในร้านแต่ละครั้ง หรือจัดคิวการเข้าร้าน โดยคำนึงถึงพื้นที่ในร้านที่สามารถจัดระยะห่างระหว่างผู้ขาย กับลูกค้าที่กำลังให้บริการและลูกค้าคนถัดไป 1-2 เมตร หรือ หากเป็นไปได้ ควรจัดให้มีพื้นที่และช่องทางการแจ้งความประสงค์ซื้อ และรับยาหรือเวชภัณฑ์ จากภายนอกร้าน • ทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ ที่มีการสัมผัสของผู้ใช้บริการร่วมกันภายในร้าน ที่อาจเป็นจุดเสี่ยงต่อการแพร่กระจายเชื้อโรค เช่น ลูกบิด หรือที่จับประตู เก้าอี้ เคาน์เตอร์ ชั้นวางยา และเวชภัณฑ์ เป็นต้น

2. การจัดการมูลฝอยในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ COVID-19

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทหน้าที่ตามกฎหมายในการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยที่เกิดขึ้น ในพื้นที่อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้เกิดขึ้นในหลายพื้นที่ทั่วประเทศ ก่อให้เกิดมูลฝอยซึ่งเกิดจากมาตรการควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นจำนวนมาก และมูลฝอยเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับ การจัดการอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ เพื่อลดและป้องกันการแพร่ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รวมถึงเพื่อความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องและประชาชน จึงมีคำแนะนำในการจัดการมูลฝอย ดังนี้

1. **กำหนดมาตรการและแนวทางในการจัดการมูลฝอย**ที่เกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบ ตั้งแต่การคัดแยกระดับครัวเรือน การเก็บรวบรวม การขน และการกำจัด รวมถึงวางแผนการจัดการมูลฝอยโดยพิจารณาตามประเภทความเสี่ยงของมูลฝอย
2. **การคัดแยกมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด** จัดให้มีมาตรการเพื่อให้ประชาชนคัดแยกมูลฝอย ทั้งนี้ กรณีมูลฝอยที่ปนเปื้อนน้ำมูก น้ำลาย สารคัดหลั่งของผู้ที่แยกสังเกตอาการที่บ้าน เช่น หน้ากากอนามัย กระดาษทิชชู เป็นต้น ควรแนะนำให้ประชาชนแยกจัดการ โดยในแต่ละวันให้เก็บรวบรวมและทำลายเชื้อโดยใส่ถุงขยะ 2 ชั้น โดยถุงขยะใบแรกที่บรรจุมูลฝอยแล้วให้ราดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อหรือน้ำยาฟอกขาว จากนั้นมัดปากถุงให้แน่น แล้วซ้อนด้วยถุงขยะอีก 1 ชั้น มัดปากถุงให้แน่นอีกครั้ง นำไปทิ้งรวมกับมูลฝอยทั่วไป หรือเก็บรวบรวมแยกไว้เฉพาะตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

3. **จัดให้มีจุดรวบรวมมูลฝอย** พร้อมภาชนะรองรับที่มีฝาปิดอย่างเพียงพอและทั่วถึง ทั้งนี้ อาจกำหนดจุดรวบรวมเฉพาะสำหรับชุมชน หรือครัวเรือน หรือบ้านที่มีผู้ที่แยกสังเกตอาการที่บ้าน
4. **การเก็บรวบรวมและการขนมูลฝอย** ต้องควบคุมกำกับให้ผู้ปฏิบัติงานเก็บขน หรือกำจัดมูลฝอยปฏิบัติงานด้วยความปลอดภัย และจัดเตรียมความพร้อมสำหรับผู้ปฏิบัติงานเก็บขน หรือกำจัดมูลฝอยโดยให้ความรู้หรือคำแนะนำแก่ผู้ปฏิบัติงานในหลักความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ดังนี้
   - จัดให้มีการคัดกรองเบื้องต้น โดยสังเกตอาการป่วยของผู้ปฏิบัติงานเก็บขน หรือกำจัดมูลฝอย หรือการตรวจวัดอุณหภูมิร่างกาย หากพบผู้ปฏิบัติงานมีอาการเจ็บป่วย เช่น มีไข้ ไอ จาม มีน้ำมูก หรือเหนื่อยหอบ ให้หยุดปฏิบัติงานและพบแพทย์ทันที
   - จัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่เหมาะสมและเพียงพอ ได้แก่ หน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย ถุงมือยางหนา ผ้ายางกันเปื้อน รองเท้าพื้นยางหุ้มแข้ง แว่นป้องกันตา เป็นต้น รวมทั้งกำชับให้ผู้ปฏิบัติงานเก็บขน หรือกำจัดมูลฝอยสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลขณะปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด
   - จัดให้มีอุปกรณ์สำหรับทำความสะอาดมือ เช่น สบู่ เจลแอลกอฮอล์
   - จัดเตรียมอุปกรณ์ทำความสะอาด สารทำความสะอาด และสารฆ่าเชื้อ สำหรับทำความสะอาดยานพาหนะขนมูลฝอย อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้เพียงพอ เช่น ผงซักฟอก น้ำยาที่มีส่วนประกอบของคลอรีน หรือสารโซเดียมไฮโปคลอไรท์ เป็นต้น
   - ควบคุมกำกับให้ผู้ปฏิบัติงานเก็บขน หรือกำจัดมูลฝอยปฏิบัติตามคำแนะนำสำหรับผู้ปฏิบัติงานโดยเคร่งครัด
5. **การกำจัดมูลฝอย** ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควบคุมกำกับหรือดำเนินการนำมูลฝอยไปกำจัด ให้ถูกต้องตามประเภทของมูลฝอย กรณีการจัดการมูลฝอยติดเชื้อหากใช้ในสถานพยาบาล ถือเป็นมูลฝอยติดเชื้อ ต้องเก็บ ขนและกำจัดให้เป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2545

3. การสื่อสารให้ความรู้คำแนะนำกับประชาชน

แนวทางปฏิบัติสำหรับทั้งประชาชนทั่วไปและประชาชนกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคโควิด-19 ได้แก่ หญิงตั้งครรภ์ กลุ่มเด็กเล็กที่มีอายุต่ำกว่า 5 ปีลงมา ผู้สูงอายุ และคนที่มีโรคประจำตัว เช่น โรคไม่ติดต่อเรื้อรังต่าง ๆ เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหลอดเลือดหัวใจและสมอง โรคระบบทางเดินหายใจ โรคภูมิแพ้ โดยมีแนวทางการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันตนเองดังนี้

3.1 การดูแลสุขอนามัยส่วนบุคคล ด้วยหลักการ 3 ล. “ลด เลี่ยง ดูแล”

1. **ลดสัมผัส**
   - ล้างมือให้สะอาดด้วยสบู่และน้ำ หรือเจลแอลกอฮอล์ทุกครั้ง ก่อนรับประทานอาหาร หลังใช้ส้วม หรือหลังจากไอ จาม หรือหลังสัมผัสจุดเสี่ยงที่มีผู้ใช้งานร่วมกันในที่สาธารณะ เช่น กลอนหรือลูกบิดประตู ราวจับหรือราวบันได เป็นต้น
   - ลดการปนเปื้อนและแพร่กระจายเชื้อโรค โดยเฉพาะเมื่อไอหรือจาม ควรใช้ผ้า หรือกระดาษทิชชู ปิดปาก จมูก แล้วนำไปทิ้งในถังขยะที่มีฝาปิด หากไม่มี ให้จามใส่ข้อศอก โดยยกแขนข้างใดข้างหนึ่งมาจับไหล่ตัวเองฝั่งตรงข้าม และยกมุมข้อศอกปิดปากและจมูกตนเองก่อน ไอ จามทุกครั้ง เมื่อเจ็บป่วยให้ใช้หน้ากากอนามัย
2. **เลี่ยงจุดเสี่ยง**
   - หลีกเลี่ยงการเข้าไปในพื้นที่ที่มีคนหนาแน่น แออัด หรือพื้นที่ปิด โดยเฉพาะผู้สูงอายุ เด็ก และสตรีตั้งครรภ์ หากจำเป็นให้ใส่หน้ากากตามความเหมาะสม เช่น หน้ากากผ้า
   - หลีกเลี่ยง หรืออยู่ห่างจากผู้ที่มีอาการไอ จาม และมีความเสี่ยงว่าจะติดเชื้อระบบทางเดินหายใจ อย่างน้อย 1 เมตร
   - หลีกเลี่ยงการใช้มือสัมผัสใบหน้า ตา ปาก จมูก โดยไม่จำเป็น
   - ผู้ที่เป็นกลุ่มเสี่ยง ผู้สูงอายุที่อายุมากกว่า 70 ปี ผู้มีโรคเรื้อรัง เช่น เบาหวาน โรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง โรคปอด และเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ให้เลี่ยงการออกนอกบ้าน เว้นแต่จำเป็น ให้ออกนอกบ้านน้อยที่สุดในระยะเวลาสั้นที่สุด
3. **ดูแลสุขภาพตนเองและสังคม**
   - ดูแลตัวเองด้วยการเลือกทานอาหารที่ร้อนหรือปรุงสุกใหม่ ๆ ออกกำลังกายสม่ำเสมอและพักผ่อนให้เพียงพอ

- หากเดินทางกลับจากประเทศหรือพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ควรกักตัวเองที่บ้าน 14 วัน และปฏิบัติตามประกาศของกระทรวงสาธารณสุข
- รักษาระยะห่างทางสังคม ด้วยการอยู่ที่บ้านหรือเลือกทำงานที่บ้าน หากออกนอกบ้านให้รักษาระยะห่างระหว่างบุคคลไม่น้อยกว่า 1 - 2 เมตร ในทุกที่ทุกเวลา

3.2 การใช้หน้ากากป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19)

จากสถานการณ์ประชาชนมีความตื่นตัวในการป้องกันตนเองจากเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่กำลังระบาด นอกจากการ “กินร้อน ช้อนกลาง ล้างมือ” แล้ว หน้ากากเป็นแนวทางหนึ่งในการป้องกันละอองที่อาจปนเปื้อนเชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายได้ หน้ากากเป็นอุปกรณ์ป้องกันอย่างหนึ่งที่ใช้ป้องกันระบบทางเดินหายใจจากมลพิษ สารคัดหลั่ง และเชื้อโรคต่าง ๆ ทั้งนี้ หน้ากากมีหลายประเภท ตั้งแต่หน้ากากกรองอากาศชนิด N95 หน้ากากอนามัย และหน้ากากผ้า ซึ่งมีวัตถุประสงค์ วิธีการใช้งานที่แตกต่างกัน ดังนี้

1. **กลุ่มที่ต้องใช้หน้ากาก N95** คือ บุคลากรทางการแพทย์ที่ใกล้ชิดกับผู้ป่วยติดเชื้อ ได้แก่ แพทย์ พยาบาลในรถส่งต่อ เจ้าหน้าที่เก็บตัวอย่าง พยาบาลที่ดูแลผู้ป่วย พนักงานแปล พนักงานทำความสะอาดในห้องผู้ป่วย เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการ เป็นต้น
2. **กลุ่มที่ต้องใช้หน้ากากอนามัย** คือ บุคลากรทางการแพทย์ในสถานบริการการสาธารณสุขที่ไม่ได้สัมผัสเชื้อโดยตรง ผู้ที่ถูกแยกสังเกตอาการ (Home Quarantine) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ที่ไปเยี่ยมผู้ที่ถูกกักกันที่บ้าน (Home Quarantine) ผู้ที่เป็นไข้หวัดธรรมดาหรือผู้ที่ต้องดูแลผู้ที่มีอาการดังกล่าว
3. **กลุ่มที่ต้องใช้หน้ากากผ้า** คือ ประชาชนที่ไม่ป่วย สุขภาพแข็งแรง กรณีต้องเข้าไปในพื้นที่เสี่ยง/อาคารปิดที่มีคนแออัด/อยู่ในรถสาธารณะที่มีคนจำนวนมาก ทั้งนี้ หากไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยง ไม่จำเป็นต้องสวมหน้ากาก รวมถึง อสม. เคาะประตูเยี่ยมบ้าน

แผนภาพสรุปหลักการใช้หน้ากาก

3.3 วิธีการทำความสะอาดเพื่อป้องกันและฆ่าเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19)

เนื่องจากไวรัสโคโรนาสามารถอยู่ในสิ่งแวดล้อมได้เป็นระยะเวลานาน 2 ชั่วโมง - 9 วัน เพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรคที่ปนเปื้อนอยู่ในสภาพแวดล้อม จึงควรใช้สารที่มีประสิทธิภาพในการกำจัดเชื้อได้ ในระยะเวลาสั้น ชนิดที่ทำลายเชื้อไวรัสได้ภายในระยะเวลา 1 นาที ได้แก่ สารประกอบโซเดียมไฮโปคลอไรท์ 0.1% (เช่น น้ำยาฟอกขาวความเข้มข้น 1000 ppm) ไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ 0.5% (5000 ppm) และแอลกอฮอล์ 70% โดยมีวิธีการทำความสะอาดตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมอุปกรณ์ การทำความสะอาดและฆ่าเชื้อ การจัดการภายหลังทำความสะอาด และข้อควรระวัง ดังนี้

1. การเตรียมอุปกรณ์

1.1. อุปกรณ์ทำความสะอาด ได้แก่ น้ำยาทำความสะอาดหรือน้ำยาฟอกขาว ถุงขยะ ถังน้ำ ไม้ถูพื้น ผ้าสำหรับเช็ดทำความสะอาด

1.2. อุปกรณ์ป้องกันร่างกาย ได้แก่ ถุงมือ หน้ากากผ้า เสื้อผ้าที่จะนำมาเปลี่ยนหลังทำความสะอาด

1.3. การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดพื้นผิว กรณี เป็นสิ่งของอุปกรณ์เครื่องใช้ แนะนำให้ใช้แอลกอฮอล์ 70% ในการเช็ดทำความสะอาด กรณีเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ เช่น พื้นห้อง แนะนำให้ใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมโซเดียมไฮโปคลอไรท์ (น้ำยาซักผ้าขาว) 0.1% หรือไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ 0.5% โดยตรวจสอบองค์ประกอบของน้ำยาทำความสะอาดบนฉลากข้างขวดผลิตภัณฑ์ ควรตรวจสอบวันหมดอายุ ทั้งนี้ การเลือกใช้ขึ้นกับชนิดพื้นผิววัสดุ เช่น โลหะ หนัง พลาสติก

2. การทำความสะอาดและฆ่าเชื้อ

2.1 ผู้ที่ทำความสะอาด แนะนำให้สวมใส่ชุดป้องกันร่างกาย ได้แก่ หน้ากากอนามัย หมวกคลุมผม แว่นตากันลม ถุงมือยาง รองเท้าบูท และผ้ากันเปื้อนพลาสติก

2.2 ในขณะทำความสะอาดควรเปิดประตู/หน้าต่าง เพื่อให้มีการระบายอากาศ

2.3 หากพื้นผิวมีความสกปรก ควรทำความสะอาดเบื้องต้นก่อน เช่น นำผ้าชุบน้ำเช็ดบริเวณที่มีฝุ่นหรือคราบสกปรกก่อนที่จะทำการใช้น้ำยาทำความสะอาดเพื่อฆ่าเชื้อ

2.4 ทำความสะอาดพื้นบริเวณที่พักอาศัยและอุปกรณ์เครื่องใช้ เช่น บริเวณที่มีการสัมผัสร่วมกันบ่อย ๆ และจุดเสี่ยงอื่น ๆ

2.5 การทำความสะอาดห้องน้ำ ห้องส้วม ด้วยน้ำยาทำความสะอาดทั่วไป พื้นห้องส้วมให้ฆ่าเชื้อโดยราดน้ำยาทำความสะอาดทิ้งไว้อย่างน้อย 10 นาที เช็ดเน้นบริเวณที่รองนั่งโถส้วม ฝาปิดโถส้วม ที่กดชักโครก ราวจับ ลูกบิดหรือกลอนประตู ที่แขวนกระดาษชำระ อ่างล้างมือ ก๊อกน้ำ ที่วางสบู่ ผนัง ซอกประตู

หมายเหตุ : หากเป็นการทำความสะอาดโรงเรียน ศูนย์เด็กเล็ก อาคารสำนักงาน ร้านอาหาร ซึ่งไม่มีคนพักค้างคืน แนะนำให้ปิดพื้นที่ที่มีผู้ป่วยเข้าไปสัมผัสหรือใช้งานไว้ 24 ชั่วโมงก่อนเริ่มทำความสะอาดและฆ่าเชื้อ เพื่อลดโอกาสในการสัมผัสละอองเชื้อโรคที่ติดตามบริเวณต่าง ๆ

3. การจัดการหลังทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรค

3.1 หลังทำความสะอาดควรซักผ้าสำหรับเช็ดทำความสะอาดและไม้ถูพื้นด้วยน้ำผสมผงซักฟอกหรือน้ำยาฆ่าเชื้อ แล้วซักด้วยน้ำสะอาดอีกครั้ง และนำไปผึ่งแดดให้แห้ง

3.2 บรรจุภัณฑ์ใส่น้ำยาทำความสะอาด ควรคัดแยกออกจากขยะทั่วไปในครัวเรือน และทิ้งในถังขยะอันตราย เศษขยะที่เหลือรวบรวมและทิ้งขยะลงในถุงพลาสติกซ้อนสองชั้นหรือถุงขยะ มัดปากถุงให้แน่นและนำไปทิ้งทันที โดยทิ้งร่วมกับขยะทั่วไป

3.3 ถอดถุงมือแล้วล้างมือด้วยสบู่และน้ำ หากเป็นไปได้ควรชำระล้างร่างกายและเปลี่ยนเสื้อผ้าโดยเร็ว

4. ข้อควรระวัง

4.1 สารที่ใช้ฆ่าเชื้อส่วนใหญ่เป็นชนิดสารฟอกขาว ซึ่งอาจก่อให้เกิดการระคายเคืองผิวหนัง เนื้อเยื่ออ่อนควรระวังไม่ให้เข้าตาหรือสัมผัสโดยตรง

4.2 ไม่ควรผสมน้ำยาฟอกขาวกับสารทำความสะอาดอื่น ๆ ที่มีส่วนผสมของแอมโมเนีย

4.3 หลีกเลี่ยงการใช้สเปรย์ฉีดพ่นเพื่อฆ่าเชื้อ เนื่องจากอาจทำให้เกิดการแพร่กระจายของเชื้อโรค

4.4 เพื่อให้สารทำความสะอาดมีประสิทธิภาพสูงสุดในการทำความสะอาด ควรเตรียมก่อนการใช้งาน

4.5 ไม่ควรนำถุงมือไปใช้ในการทำกิจกรรมประเภทอื่น ๆ นอกจากการทำความสะอาดเท่านั้น เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค

รูปแบบ Info-graphic เพื่อการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม และให้ความรู้สำหรับประชาชน

การจัดบริการสาธารณะและสาธารณูปโภคสำหรับท้องถิ่น
คำแนะนำสำหรับการจัดการมูลฝอยสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

COVID-19 รู้ทันป้องกันได้
กรมอนามัย
ข้อปฏิบัติที่ปลอดภัยสำหรับผู้ปฏิบัติงานเก็บ ขน และกำจัดขยะจากครัวเรือน
ในสถานการณ์ COVID-19
ก่อนปฏิบัติงาน
หากมีอาการเจ็บป่วย เช่น มีไข้ ไอ จาม มีน้ำมูก หรือเหนื่อยบ่อย ให้หยุดปฏิบัติงาน และพบแพทย์ทันที
Fever
สวมชุดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ได้แก่ หน้ากาก ถุงมือยางหนา ผ้ายางกันเปื้อน รองเท้าพื้นยางหุ้มแข้ง แว่นป้องกันตา
ระหว่างปฏิบัติงาน
ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวัง และคำนึงถึงความปลอดภัย
ไม่ควรเปิดถุงหรือคุ้ยเขี่ยขยะ หากถุงมือชำรุด มีรอยรั่ว ให้เปลี่ยนถุงมือคู่ใหม่ทันที
หลีกเลี่ยงการใช้มือสัมผัสใบหน้า ตา ปาก จมูก และไม่ควรพูดคุยขณะปฏิบัติงาน หากไม่จำเป็น
หลังปฏิบัติงาน
ถอดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล
อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่ใช้ครั้งเดียว ทิ้งลงถังขยะที่มีฝาปิด และล้างมือด้วยสบู่และน้ำ
อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่ใช้ซ้ำได้ เช่น รองเท้าพื้นยางหุ้มแข้ง แว่นป้องกันตา ผ้ายางกันเปื้อน แช่ใน 1,000 ppm sodium hydroclorite นาน 30 นาที ล้างน้ำแล้วนำไปผึ่งแดดให้แห้ง
ชำระล้างร่างกายให้สะอาด เปลี่ยนเสื้อผ้าก่อนออกจากพื้นที่ปฏิบัติงานหรือก่อนกลับบ้าน
กรมอนามัยส่งเสริมให้คนไทยสุขภาพดี
สแกนคิวอาร์โค้ด รับความรู้เรื่อง COVID-19
จัดทำโดย : สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม
เผยแพร่ : 3 เมษายน 2563

COVID-19 รู้ทันป้องกันได้
กรมอนามัย
วิธีการจัดการขยะสำหรับประชาชน
ในสถานการณ์ COVID-19
ขยะทั่วไป
ขยะรีไซเคิล
ขยะอันตราย
คัดแยกขยะ ออกเป็น 3 ประเภท
ขยะทั่วไป
ขยะรีไซเคิล
(รวบรวมมาจัดการภายหลัง)
ขยะที่เป็นพิษ หรือเป็นอันตรายจากชุมชน
ให้นำขยะแต่ละประเภทไปทิ้งในจุดรวบรวมขยะที่ อปท. จัดเตรียมไว้
คนทั่วไป
ผู้ที่แยกสังเกตอาการที่บ้าน
"ล้างมือให้สะอาด"
ด้วยสบู่ และน้ำ หรือเจลแอลกอฮอล์ทุกครั้งหลังทิ้งหน้ากาก
ให้ความร่วมมือในการจัดการขยะตามที่ อปท. กำหนด
ขยะที่ปนเปื้อนน้ำมูก น้ำลาย สารคัดหลั่ง เช่น หน้ากากอนามัย กระดาษทิชชู
ให้แยกจัดการเป็นการเฉพาะ
เก็บรวบรวมใส่ถุงขยะ 2 ชั้น โดยถุงขยะใบแรกที่บรรจุขยะแล้ว ให้ทำลายเชื้อด้วยน้ำยาฟอกขาว (โซเดียมไฮโปคลอไรท์ 5%) มัดปากถุงให้แน่น แล้วซ้อนด้วยถุงขยะอีก 1 ชั้น มัดปากถุงให้แน่นอีกครั้ง
นำไปทิ้งรวมกับขยะทั่วไป หรือเก็บรวบรวมแยกไว้เฉพาะตามที่ อปท. กำหนด
ขยะทั่วไปให้คัดแยกออกเป็น 3 ประเภท และนำไปทิ้งในจุดรวบรวมขยะที่ อปท. จัดเตรียมไว้
กรมอนามัยส่งเสริมให้คนไทยสุขภาพดี
สแกนคิวอาร์โค้ด รับความรู้เรื่อง COVID-19
จัดทำโดย : สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม
เผยแพร่ : 3 เมษายน 2563

คำแนะนำสำหรับการจัดบริการระบบผลิตน้ำประปาสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

แนวทางการควบคุม ดูแลระบบผลิตน้ำประปา ในช่วงการเกิด COVID – ๑๙

แหล่งน้ำดิบ

ดูแลรักษาความสะอาดของแหล่งน้ำดิบตามปกติ

เข้มงวด ดูแลไม่ให้มีขยะติดเชื้อ โดยเฉพาะหน้ากากอนามัยที่ใช้แล้ว บริเวณแหล่งน้ำดิบ

ระบบผลิตน้ำประปา*

- ควบคุมกระบวนการผลิตน้ำประปาตามปกติ **เข้มงวด** ควบคุมค่าความขุ่นให้ต่ำกว่า ๑ NTU และค่าความเป็นกรด – ด่าง (pH) ไม่เกิน ๘.๐ เพื่อให้คลอรีนสามารถฆ่าเชื้อโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- **เข้มงวด**การฆ่าเชื้อโรค โดยเพิ่มระดับความเข้มข้นคลอรีนไม่ต่ำกว่า ๑ มิลลิกรัมต่อลิตร (ppm.) เพื่อให้มีคลอรีนอิสระคงเหลือไม่ต่ำกว่า ๐.๕ มิลลิกรัมต่อลิตร (ppm.) ในระยะเวลาไม่ต่ำกว่า ๓๐ นาที ในระบบการผลิตจนถึงบ้านผู้ใช้น้ำ

ระบบการจ่ายน้ำ

- ดูแลระบบท่อตามปกติ หากมีการชำรุด แตก รั่ว ต้องดำเนินการซ่อมแซมทันที หลังซ่อมแซม ต้องระบายน้ำทิ้งจนใสสะอาด
- **เข้มงวด**การเฝ้าระวังปริมาณคลอรีนอิสระคงเหลือในระบบจ่ายน้ำจนถึงบ้านผู้ใช้น้ำ ไม่ต่ำกว่า ๐.๕ มิลลิกรัมต่อลิตร (ppm.)

เจ้าหน้าที่ดูแลระบบประปา

- ปฏิบัติตัวตามคำแนะนำในการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัส COVID – ๑๙ ของกระทรวงสาธารณสุข
- คัดกรองและเฝ้าระวังอาการป่วยของเจ้าหน้าที่ โดย วัดอุณหภูมิร่างกายก่อนปฏิบัติงานและสังเกตอาการ หากมีอุณหภูมิร่างกาย ๓๗.๕ องศาเซลเซียสขึ้นไป หรือพบอาการผิดปกติอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ มีไข้ ไอ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจลำบาก ครั่นเนื้อครั่นตัว ให้หยุดปฏิบัติงาน แจ้งหน่วยงานและไปพบแพทย์

อาคารสถานที่ผลิตน้ำประปา

ดูแลรักษาความสะอาด ตามมาตรการ ๕ ส. และเพิ่มการทำความสะอาดตามจุดเสี่ยงสำคัญที่ใช้ร่วมกัน เช่น ลูกบิดประตู ราวบันได ห้องน้ำ ห้องส้วม โต๊ะ เก้าอี้ เป็นต้น

อ้างอิงจาก : Water, sanitation, hygiene and waste management for the COVID-๑๙ virus (WHO Technical brief)

กรมอนามัยส่งเสริมให้คนไทยสุขภาพดี

จัดทำโดย : สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ

อ่านความรู้เพิ่มเติม www.multimedia.anamai.moph.go.th | เม.ย. ๖๓

คำแนะนำในการดูแล บำรุงรักษา ตู้น้ำหยอดเหรียญ ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

การจัดการสุขลักษณะในสถานที่ต่าง ๆ
คำแนะนำสำหรับร้านอาหาร
ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

คำแนะนำสำหรับตลาด
ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

คำแนะนำสำหรับร้านสะดวกซื้อ (ซุปเปอร์มาเก็ต/มินิมาร์ท/ร้านขายของชำ) ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

คำแนะนำสำหรับรถเร่จำหน่ายอาหาร
ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

3 ส.คาถาค้าขายรวย

รถกับข้าวมีไว้แล้วดี

สด สะอาด ใส่ใจ

mobile fresh market — safe food good health

สด

อาหารที่จำหน่ายต้องสด ใหม่
จัดเก็บแยกเป็นสัดส่วน
เนื้อสัตว์ต้องเก็บในที่มี
อุณหภูมิ 5 °c

สะอาด

รถต้องมีสภาพดี
ทำความสะอาดเป็นประจำ
ผู้ขายมีสุขอนามัยที่ดี

ใส่ใจ

ผู้ขายสวมหน้ากากผ้า
มีระยะห่างกับลูกค้าอย่างน้อย 1 - 2 เมตร
หากมีอาการเจ็บป่วย ไข้ ไอจาม
ต้องหยุดขาย

อุปกรณ์ความปลอดภัย ในวันที่มีภัย COVID -19

หน้ากากผ้า

ทิชชู

แอลกอฮอล์เจล ล้างมือ

แก้วน้ำ ประจำตัว

กรมอนามัยส่งเสริมให้คนไทยสุขภาพดี

สแกนคิวอาร์โค้ด
รับความรู้เรื่อง COVID-19

เผยแพร่ :29 มีนาคม 2563

คำแนะนำสำหรับการจัดบริการอาหารในรูปแบบเดลิเวอรี่ (Delivery) ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

คำแนะนำสำหรับร้านขายยา
ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

COVID-19 รู้ทันป้องกันได้

กรมอนามัย

การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม
ร้านขายยา และเวชภัณฑ์ สู้ภัยโควิด - 19

คำแนะนำสำหรับเจ้าของร้านขายยา

1. จัดให้มีการคัดกรองเบื้องต้น
2. จำกัดจำนวนผู้รับบริการแต่ละครั้ง หรือจัดคิวการเข้าร้าน
3. มีป้ายขอความร่วมมือผู้ใช้บริการงดสัมผัสเวชภัณฑ์หรือสินค้าทุกชนิดภายในร้ายขายยา
4. จัดให้มีแอลกอฮอล์เจลล้างมือ สำหรับผู้ใช้บริการ บริเวณประตูทางเข้าออก และจุดชำระเงิน
5. เภสัชกรและหน้าเจ้าที่ให้บริการขายยา และจุดชำระเงิน ต้องสวมหน้ากาก
6. ทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ที่มีการสัมผัสของผู้ใช้บริการภายในร้าน
7. หากร้านขายยามีระบบปรับอากาศ ควรจัดให้มีการระบายอากาศที่เพียงพอ
8. ให้คำแนะนำหรือจัดหาสื่อประชาสัมพันธ์ให้ความรู้การป้องกัน COVID-19 ภายในร้านขายยา

คำแนะนำสำหรับผู้มาใช้บริการร้านขายยา

1. สวมหน้ากาก และหลีกเลี่ยงการสัมผัสวัสดุ อุปกรณ์ เวชภัณฑ์ หรือสินค้าทุกชนิดภายในร้าน
2. ล้างมือด้วยน้ำและสบู่ (หากมี) หรือด้วยเจลแอลกอฮอล์หลัง ใช้บริการทุกครั้ง

กรมอนามัยส่งเสริมให้คนไทยสุขภาพดี

สแกนคิวอาร์โค้ด รับความรู้เรื่อง COVID-19

จัดทำโดย : สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม | เผยแพร่ : เม.ย. 2563

คำแนะนำสำหรับการให้บริการขนส่งผู้โดยสารสาธารณะ ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

คำแนะนำสำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

คำแนะนำสำหรับศาสนสถาน
ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

คำแนะนำสำหรับร้านขายยา
ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

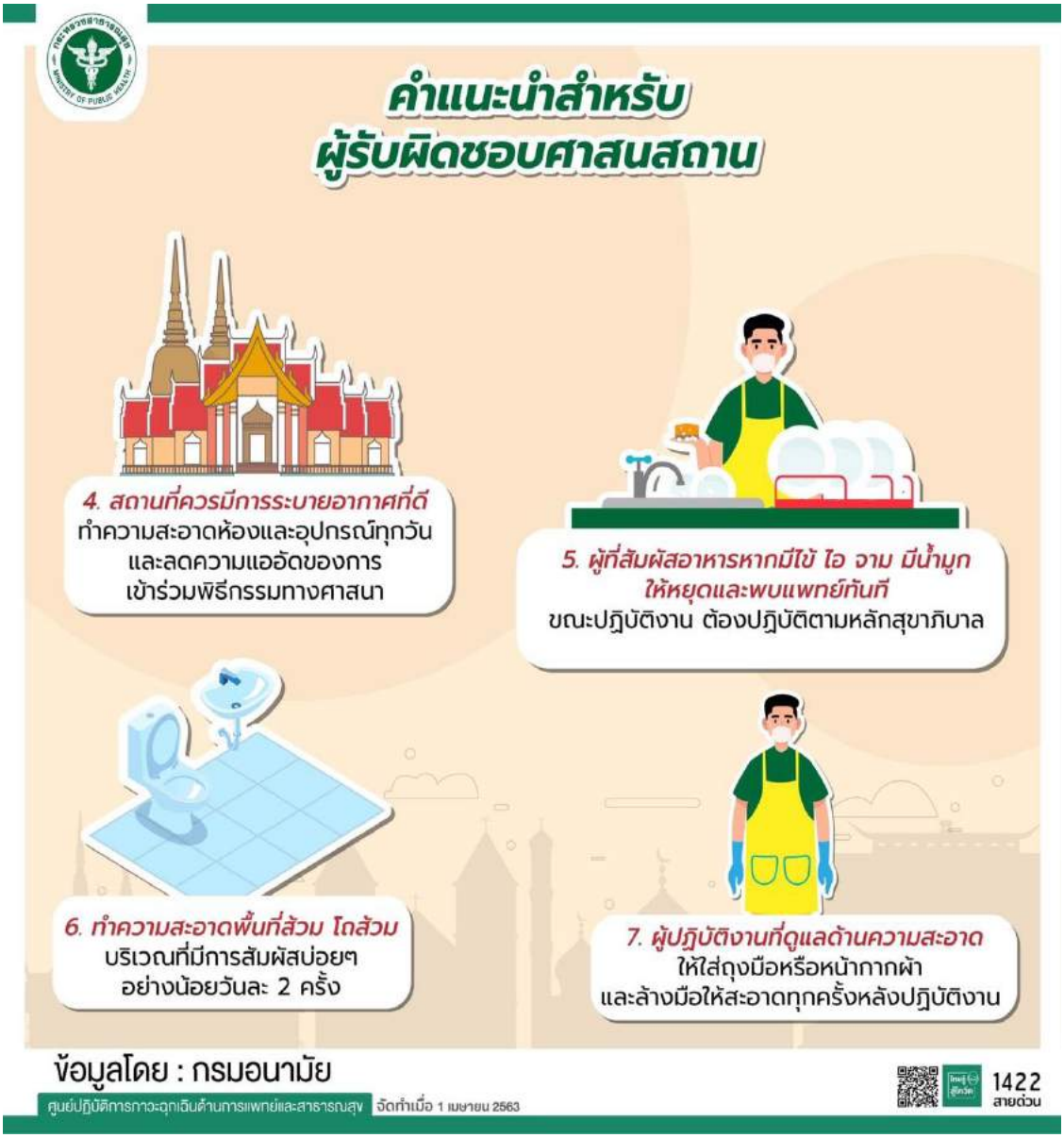

คำแนะนำสำหรับโรงทาน
ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

การดูแลและให้ความรู้ประชาชน
คำแนะนำ “3ล. ลด เลี่ยง ดูแล ป้องกัน โควิด-19”
ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

คำแนะนำ “เมื่อต้องออกจากบ้าน”
ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

คำแนะนำ “เมื่อกลับมาถึงบ้าน”
ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

คำแนะนำการทำความสะอาดบ้าน
ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

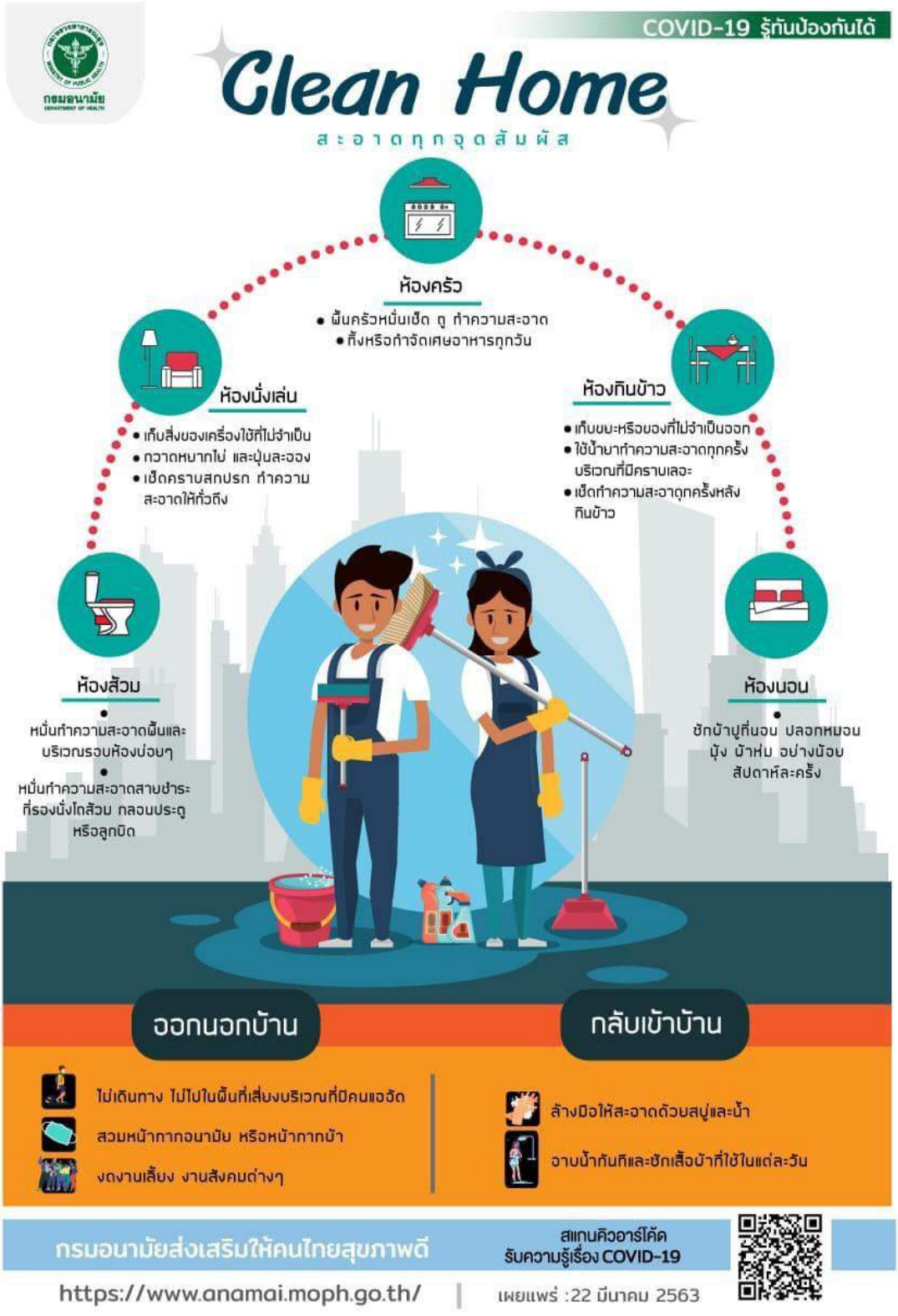

คำแนะนำวิธีปฏิบัติสำหรับประชาชนกลุ่มเสี่ยง
ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

COVID-19 รู้กันป้องกันได้

การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19

ไขข้อข้องใจ?

ขณะนี้ยังไม่มีข้อพิสูจน์ยืนยันว่า COVID-19 ติดต่อผ่านทางน้ำนม

ทั้งนี้ การให้นมจากเต้าหรือการบีบเก็บน้ำนม ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของแม่และครอบครัว โดยพิจารณาถึงความเสี่ยงและประโยชน์ที่ได้รับ

ข้อปฏิบัติ
ในการให้นมหรือการบีบเก็บน้ำนมของแม่

1

อาบน้ำหรือเช็ดทำความสะอาดบริเวณเต้านมและหัวนมด้วยน้ำและสบู่

2

ล้างมือด้วยน้ำและสบู่นานอย่างน้อย 20 วินาที

3

ใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลา ทั้งก่อน ระหว่าง หลังการให้นมหรือการบีบเก็บน้ำนม

4

หลังการใช้เครื่องปั๊มนม ต้องทำความสะอาดอุปกรณ์ จากนั้นนึ่งหรือต้มเพื่อฆ่าเชื้อโรค และเก็บอุปกรณ์ในบรรจุภัณฑ์ที่สะอาด

กรมอนามัยส่งเสริมให้คนไทยสุขภาพดี

สแกนคิวอาร์โค้ด รับความรู้เรื่อง COVID-19

จัดทำโดย : สำนักส่งเสริมสุขภาพ | เผยแพร่ : 8 เมษายน 2563

คำแนะนำการแยกสังเกตอาการที่บ้าน (Home Quarantine)
ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

คำแนะนำสำหรับผู้ที่อาศัยในอาคารชุด (หอพัก คอนโดมิเนียม อะพาร์ตเมนต์) ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

คำแนะนำการใช้หน้ากากป้องกันเชื้อไวรัสโคโรน่า (COVID-19)
ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

ข้อมูล COVID-19 จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กรมควบคุมโรค

1. หลักเกณฑ์ลักษณะและแนวทางจัดการสถานที่ควบคุมเพื่อสังเกตการเริ่มป่วย (Quarantine) กรณีผู้เดินทางจำนวนมากกลับจากพื้นที่เสี่ยงสูง
   https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/g_other/G_other_01_2.pdf

2. แนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการจัดการภาวะระบาดของโรคโควิด-19 ในข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 1) ส่วนที่ 4.1 4.2 และ 4.5
   https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/g_other/g_other02.pdf

3. นิยามผู้สงสัยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เข้าเกณฑ์สอบสวนโรค (Patient Under Investigation : PUI) 7 เมษายน 2563
   https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/g_srrt/g_srrt_070463n.pdf

4. รายงานสถานการณ์ประจำวัน https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/situation.php

5. แนวทางการดำเนินงาน https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/g_menu2.php

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กองสุขศึกษา

1. ผลการเฝ้าระวัง HL HB การป้องกันโรคโควิด-19

2. คลังความรู้สุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

1. แพทย์หญิงพรรณพิมล วิปุลากร อธิบดีกรมอนามัย
2. นายแพทย์ดนัย ธีวันดา รองอธิบดีกรมอนามัย
3. นายแพทย์อรรถพล แก้วสัมฤทธิ์ รองอธิบดีกรมอนามัย
4. นายแพทย์สราวุธ บุญสุข รองอธิบดีกรมอนามัย
5. นางสาวสิริวรรณ จันทนจุลกะ นักวิชาการสาธารณสุขผู้ทรงคุณวุฒิ (ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม)
6. นายสมชาย ตู้แก้ว ผู้อำนวยการสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม

ผู้ร่วมจัดทำ

1. นางสาวดรรชนี มหาชานิกะ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
2. นางณีรนุช อาภาจรัส นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
3. นางสาวปรียนิตย์ ใหม่เจริญศรี นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
4. นางสาวชไมพร เป็นสุข นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
5. นางสาวสัจมาน ตรันเจริญ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
6. นางพรสุดา ศิริ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
7. นางสาวณัฐวดี แมนเมธี นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
8. นางสาวมลฤดี ตรีวัย นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
9. นายเชิดศักดิ์ โกศัลวัฒน์ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
10. นางสาวรัตนา เฒ่าอุดม นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
11. นางสาวนวรัตน์ อภิชัยนันท์ นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
12. นางสาวปาริชาติ จำนงการ นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
13. นางสาวภัทยา พิมพาสีดา นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
14. นายเอกราช บัวทอง นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
15. นางสาวปวริศา ดิษยาวานิช นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
16. นางสาวนภัสวรรณ สนธินอก นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
17. นางสาวพรรนิกาญจน วังกุ่ม นักวิชาการสาธารณสุข
18. นางสาวอุไรพร ถินสถิตย์ นักวิชาการสาธารณสุข
19. นางสาวฐิติพร ผาสอน นักวิชาการสาธารณสุข
20. นางสาวกัลยลักษณ์ ทับทิมใส นักวิชาการสาธารณสุข
21. นางสาวสิริยาภรณ์ บุญลาด ผู้ประสานงานโครงการ